

JÁN JUHANIAK

VOLÁŠ SA KOLÁŽ

„Kým sa priblížim k samotnému procesu tvorenia, musím prejsť niekoľkými fázami. Fázou získania a nájdania, fázou krajčírky a chirurga, potom fázou trpezlivého rybára, lovca a hľadača. V nej už prebieha tvorba, hľadanie súvislostí a koncepcií.“ J.J.

Ján Juhaniak (nar. 1990) pochádza z Veľkého Krtíša. V roku 2015 absolvoval Akadémiu umení v Banskej Bystrici v Ateliéri klasických disciplín u profesora Ľudovíta Hološku. Za diplomovú prácu Kuriózne kolízie získal Cenu rektora univerzity. Venuje sa maľbe, kresbe, koláži s presahmi k objektu i poézii. Veľkým prínosom k jeho umeleckému vývoju mu boli pracovné a študijné stáže v Bruseli a predovšetkým v Paríži, kde sa v sochárskom ateliéri Vladimíra Škodu zdokonaľoval vo výtvarných technikách a oboznamoval sa s autorovou filozofiou vonkajšieho i vnútorného kozmu. Vo francúzskom prostredí vznikla i veľká časť koláží vo forme denníkových záznamov. Vystavuje samostatne i na kolektívnych výstavách doma, ale aj v zahraničí.

Ján Juhaniak je typom umelca s jasným cieľom. Má presne vytýčený svoj umelecký zámer, je nesmierne zanietený, vnímavý, rozhladený. Jeho vášňou je analyzovanie a následné vytváranie nových vzťahov, nových vesmírov, ktoré sú však evidentnými vizuálnymi montážami, niekedy hravými a absurdnými, inokedy zas apelujúcimi a výstižnými. Ukrýva v nich fantazijné tvory či svety bez zväzujúcich zákonov a pravidiel, hlboké výpovede sociálnych problémov, narážky a analógie na dejiny umenia či históriu. Všetko sa vinie okolo človeka súčasnosti – kolážové osobné prostredie, kolážová osobnosť, skladanie si vlastného životného štýlu z fragmentov vedomostí, skúseností, ale aj konzumný spôsob života, produkujúci množstvo odpadu a nepotrebného materiálu.

Výstavný projekt **Voláš sa koláž** približuje mladého autora v jeho precíznej, koncentrovanej a vizuálne hravej kolážovej tvorbe. Prezentované koláže z obdobia rokov 2010 – 2014, ktorým sa venoval zo začiatku sekundárne popri abstraktnej maľbe, chronologicky dokumentujú rôzne tematické okruhy a vrcholila výberom z jeho diplomovej práce **Kuriózne kolízie** (2014 – 2015). Kolekcie tak mapujú jeho záujmové kategórie, a zároveň jeho osobnostný, ako i umelecký vývoj, ktorý plynule prešiel cez kresbu k plošným i priestorovým experimentom.

V komornom formáte koláží zaznamenáva svoje pocity z prítomnosti, z mozaiky rôznych štýlov, názorov, prístupov, z ktorej vyberá, selektuje a vytvára nový príbeh, nové konštrukcie obrazových segmentov v úplne nových vzťahoch. Je hlbavým zberateľom i invenčným tvorcom – hľadá, zbiera a uchováva predmety, ilustrácie či staršie reprodukcie z úcty k minulosti a tradíciám, a zároveň ich resuscituje, vdychuje im nový život ovplyvnený „hybridným dneškom“ – súčasným svetom, ktorý je zlepencom rôznych vnemových podnetov. Pri tvorbe koláží pracuje s viacerými princípmi - na jednej strane z dôvodu vlastnej sebareflexie a analýzy jednotlivých technických postupov, a na strane druhej i kvôli predstaveniu a „znovuoživeniu“ koláže ako takej – vytvára kontrasty medzi presne orezanými časťami a len ledabolo vytrhnutými, odoberá i multiplikuje obrazy, necháva v protipóle vážnosť i humor, nerešpektuje obmedzený priestor, buduje nové príbehy a súvislosti za hranicami reality... Aj keby sa prvotne mohli jeho koláže zdať náhodne skonštruované a nezmyselné, všetky elementy výsledného diela má kompozične premyslené, detailne vypracované, aby vo výsledku zarezovali v myslí diváka. Každá jedna koláž má svoju myšlienku, ktorú necháva vyznieť v skrytých odkazoch alebo jasnom vtype, i prostredníctvom popisných textových anagramov, a zároveň nie je spútaná žiadnymi pravidlami. Koláže a ich samotný proces tvorby pre autora znamenajú slobodu, ktorú umocňuje práca s papierom bez ohraničenia rámom či jeho samotným formátom.

Inštalácia výstavy je smerovaná k prezentácii vývoja a rôznych pohľadov na médium koláže. V prvotných tematických kolekciách sa autor ešte pohyboval na rozmedzí medzi expresívnou abstraktnou maľbou a kolážami s tematikou z detského sveta plného hry a fantázie i sociálnych tém, apelujúcich na svetové problémy. Ďalšími kategóriami, kde sa už autor odprostil od maliarskeho gesta a nechal naplno vyznieť princípy koláže, sú analógie z dejín umenia a histórie, geografické či žánrové parafrázy či surrealistické kompozície. V nich prepája intuíciu s vtipom, skrytú symboliku s absurditou. Vrcholom výstavy je samostatná expozícia diplomového projektu, kde na rôznych spôsoboch adjustácie demonštruje už existujúce prístupy a názory z dejín koláže, a zároveň reflektuje vlastnú osobitosť a originalitu. Hľadá možnosti nových rozmerov a posunov koláže z plochy do priestoru prostredníctvom prezentácie až k objektom i cez slovné hry v názvoch niektorých diel.

Výstava pracuje s týmito princípmi, a zároveň je pre ňu dôležitý práve človek – návštevník - konzument – jej cieľom je vytvoriť priestor na komunikáciu medzi dielom a divákom, rôzne možnosti interpretácie na základe individuálnych skúseností a znalostí, hravé hľadanie a objavovanie myšlienky či obsahu.

Radka Nedomová